

Ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν ἰδεῶν

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟ 1959

Τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. ΔΗΜ. Ε. ΧΕΛΜΗ

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1959 τὴν διεθνή οἰκονομικὴν συγκυρίαν ἐχαρκτήρισεν ὑψηλὸς ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς δραστηριότητος εἰς τὰς ἀνεπτυγμένους χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον ἐξέλθει τῆς δραχέας διαρκείας ὑφέσεως τῆς περιόδου 1957—1958. Τὴν αὐξήσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἠκολούθησε ταχέως ἀνάπτυξις κατ' ὄγκον καὶ κατ' ἀξίαν τοῦ διεθνούς ἐμπορίου.

Παραλλήλως πρὸς τὴν σημειωθείσαν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους ἀνοδὸν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ὄγκου τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, ἐπραγματοποιήθησαν σημαντικαὶ ἐξελίξεις εἰς τὰς προσπάθειάς δημιουργίας εὐρύτερων οἰκονομικῶν χωρῶν ὑπὸ ὁμάδων συνεργαζομένων κρατῶν.

Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐνδοευρωπαϊκοῦ ἐμπορίου ἐνεφάνισαν ἐκ νέου τὴν ἰδιότυπον θέσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐν σχέσει πρὸς τὸν λοιπὸν εὐρωπαϊκὸν χώρον.

Αἱ ἐξελίξεις αὗται ἐπανάφερον εἰς τὸ προσκόνιον τὸ πρόβλημα τῆς διαθέσεως τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων τῆς χώρας, ἐν ὅψει μάλιστα τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνοποίησην εὐρύτερων εὐρωπαϊκῶν περιοχῶν. Ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς νέας οἰκονομικὰς ὁμάδας.

Αἱ κινήσεις διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνοποίησην τῆς Εὐρώπης παρακολουθοῦνται ἐνεργῶς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία διαπραγματεύεται τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἰς τὰς σχετικὰς ἐνεργείας τῆς ἡ Ἑλλάς κατευθύνεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεώς της καὶ μείωσεως τῆς ὑφισταμένης σήμερον σημαντικῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ βιοτικοῦ τῆς ἐπιπέδου καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀνεπτυγμένων οἰκονομικῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Η ΕΝΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Τὸ αἶτημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως κεντρικὸν αἶτημα ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπανειλημμένως καὶ ἐντόνως προβαλλόμενον ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων του. Ἐχει πράγματι καταστῆ εὐρύτατα συνείδησις — ἐν ὅψει μάλιστα τῆς ταχυτάτης προόδου τῆς ἐπιτελουμένης ὄχι μόνον εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς γειτονικὰς γεωργικὰς χώρας—ὅτι τὰ κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα θὰ εὕρισκον τὴν ἀσφαλῆ ἐπίλυσίν των μόνον διὰ τῆς πληρεστεράς ἀξιοποιήσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τοῦ ἔθνους.

Ἡ βαθμιαία ἐξυγιάνσις τῆς νομισματικῆς καταστάσεως καὶ ἡ ἄριστος ὀρισμένων πιεστικῶν προβλημάτων τῆς οἰκονομίας, πραγματοποιηθεῖσαι εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπληθύνετο ἡ σύστασις διεθνῶν χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἀνεπτύσσετο ἡ διεθνὴς κίνησις κεφαλαίων, ἐδημιούργησαν συνθήκας εὐνοοῦσας τὴν ἔντασιν καὶ συστηματοποίησιν τῶν προσπαθειῶν πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τὰς διεξαχθεῖσας ἀρχικῶς εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ΟΕΟΣ καί, ἐν συνεχείᾳ, ἀπ' εὐθείας μὲ τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτυχθοῦν τὰ διαρθρωτικὰ ὀργανικὰ προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ νὰ ἀναζητηθοῦν οἱ τρόποι ἐπιλύσεώς των, ἐ-

ξασφαλιζομένης πρὸς τούτο τῆς συνδρομῆς τῶν προηγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως. Συγχρόνως αἱ γνωσθεῖσαι μακροχρόνιοι ἐπιδιώξεις τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν χωρῶν ἐπέτρεψαν τὴν ἀποσαφήνισιν τῶν τιθεμένων σκοπῶν ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τὴν εὐκρινεστέραν χάραξιν τῆς ἀκολουθητέας ὁδοῦ πρὸς πραγματοποιήσιν των.

*Ἦτο προφανές ὅτι ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποίαν θὰ προσελάμβανεν ἀρχικῶς ἡ κίνησις πρὸς ἐνοποίησην τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ συμμετεχουσῶν χωρῶν καὶ εὐρύτητος καὶ μορφῆς συνεργασίας, ἡ παραμονὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐκ παραδόσεως τοποθετήσεώς της προϋπέθετε τὴν ἀποδοχὴν ἐκ μέρους τῆς ὠρισμένων ἀρχῶν. Βασικῆς, ἐν προκειμένῳ, σημασίας ἦτο ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ρόλου τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας ὡς μοχλοῦ ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ ἴσως μοναδικὸν παράδειγμα χώρας ἐπιδιωκούσης τὴν οικονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν, συγχρόνως ὁμως τελούσης ὑπὸ ἀνόθευτον δημοκρατικὸν καθεστῶς καὶ διαθετούσης ἀνεπτυγμένους κοινωνικοὺς θεσμούς. Ὁ σεβασμὸς τῆς βαθύτατα ἐρριζωμένης πίστεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν κοινωνικῶν του κατακτήσεων ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπιτευξίς ἐπιταχυνομένου ρυθμοῦ οικονομικῆς ἀναπτύξεως, χωρὶς νὰ εἶναι ἀσφαλῶς ἀσυμβίβαστοι, καθιστοῦν πάντως πολυπλοκώτεραν τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἐπιδιωκομένων.

Λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα, ἱκανοποιούσαν τὰ αἰτήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἑναρμολιζομένη πρὸς τὰς ἀκολουθουμένας μεθόδους καὶ κατευθύνσεις ὑπὸ τῶν Δυτικῶν Χωρῶν, ἀνεζήτησεν ἡ Κυβέρνησις καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ, ὅτι ἐπέτυχε νὰ ἀνεύρῃ. Στηριζομένη εἰς τὴν ατενὴν καὶ συνεχῆ ἐπαφὴν τοῦ Κράτους μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ τῶν διοικήσεων τῶν ἐξυπηρετούτων ταύτας ὀργανισμῶν, ἐπέζητησε τὸν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων προσδιορισμὸν τῶν οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἡ συνεργασία αὕτη συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ κατάρτισιν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους δημοσίευσιν τοῦ πρώτου μακροχρόνιου καὶ μὲ σκοπὸν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ ἀρχικὸν πενταετὲς πρόγραμμα ἔλαβεν ἥδη τὴν τελικὴν του μορφήν καὶ ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τὴν 9ην Ἀπριλίου 1960. Τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα θέτει τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων καλεῖται νὰ ἐκδηλωθῇ ἐλευθέρως ἡ ἰδιωτικὴ οικονομικὴ δραστηριότης καὶ διαγράφει τὰς κατευθύνσεις, πρὸς τὰς ὁποίας ἐπιχειρεῖται νὰ ὀδηγηθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία. Ἀποσαφηνίζεται εἰς τὸ πρόγραμμα, ὅτι ἡ εὐθύνη τοῦ Κράτους συνίσταται εἰς τὴν: ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ καταλλήλου κλίματος, ὥστε νὰ ἐκδηλωθῇ ταχέως ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τῶν ἰδιωτῶν, δεδομένου, ὅτι ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς Χώρας βασίζεται εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ ὄχι μόνον εἰς τὴν κρατικὴν δραστηριότητα.

Οἱ σκοποὶ καὶ τὰ μέσα τοῦ προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἐκ τῶν μέτρων τῶν ληφθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ οικονομικὴ πολιτικὴ κινεῖται μετὰ συνεπειᾶς ἐντὸς τῶν πλαισίων, τῶν τεθέντων ὑπὸ τοῦ προγράμματος. Τὰ μέτρα ταῦτα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπαχθούν εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Εἰς τὴν πρώτην περιλαμβάνονται μέτρα ὀργανωτικά. Ταῦτα ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν ὑφισταμένων Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν νέων κρατικῶν φορέων, ἀρμοδίων διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ἀφ' ἐνὸς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἀφ' ἑτέρου τοῦ προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν σύστασιν ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ὀργανισμῶν πρὸς καθοδήγησιν τῶν ἰδιωτικῶν φορέων.

Τὴν δευτέραν κατηγορίαν συνθέτει τὸ εὐρὺ πρόγραμμα τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων εἰς τὰ καλούμενα ἔργα τῆς οικονομικῆς ὑποδομῆς. Εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦτο περιλαμβάνονται ἔργα μὴ δυνάμενα νὰ ἀναληφθοῦν ὑπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, εἴτε λόγῳ τῆς φύσεώς των,

ὡς εἶναι τὰ ἐγγειοθελιωτικά, ὁ ἐξηλεκτρισμός, αἱ συγκοινωνίαι καὶ τηλεπικοινωνίαι κλπ., εἶτε, ὑπὸ τὰς κρατούσας παρ' ἡμῖν συνθήκας, λόγω τοῦ ὕψους τῆς δαπάνης των καὶ τῶν πολυπλόκων περὶ τὴν κατασκευὴν των τεχνικῶν προβλημάτων, ὡς καὶ τῆς βραδείας ἐνίστη ἀποδόσεώς των.

Ἡ ὑπαρξίς τῆς τρίτης κατηγορίας μέτρων ἐκφράζει, νομίζομεν, τὴν ἐλκρινὴ πρόθεσιν τοῦ Κράτους, ὅπως τονώσῃ τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν καὶ καταστήσῃ εἰς αὐτὴν ἑλκυστικὴν τὴν πρόσκλησιν, νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὸ βάρος τῆς ἀναδιάρθρωσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ νὰ προωθήσῃ ταχύτερον τὴν ἀνάπτυσίν της. Πρόκειται περὶ τῶν μέτρων τῶν ἀποσκοποῦντων εἰς τὴν παροχὴν κινήτρων πρὸς διενέργειαν ἠϋξημένων ἐπενδύσεων, ἀλλὰ καὶ πρὸς κινήτοισιν τῶ ἐγχωρίων ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων καὶ τῶν ξένων κεφαλαίων καὶ κατάλληλων διοχέτευσίν των πρὸς τὰς περισσότερον ἐνδεδειγμένας ἐκδηλώσεις, τὰς περιλαμβανομένας εἰς τὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος.

Τὴν πολιτικὴν τῆς κινήτοποίησεως καὶ τῆς καθοδηγήσεως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας διὰ τῆς καθιερώσεως οἰκονομικῶν κινήτρων ἰδιαίτερος σημεῖοί καὶ ἐπιπροτεῖ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα. Ἐπανειλημμένως, πράγματι, ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἡ εὐκαιρία νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἄποψιν, ὅτι δι' ἀρνητικῶν περιοριστικῶν μέτρων καὶ διὰ τῆς ἐπιταγῆς οὐδὲν ἐπιτυγχάνεται εἰμὴ ἡ ἀποθάρρυνσις τῆς δημιουργικῆς δραστηριότητος. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κράτους πρόθεσις, ὅπως προβῇ ἀκόμη καὶ εἰς μεταρρυθμίσειν τῆς φορολογικῆς νομοθεσίας, ὥστε νὰ παρασχεθοῦν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν ἐπαρκῶς ἰσχυρὰ κίνητρα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνδεικνυομένων πρωτοβουλιῶν ἀποδεικνύει, ὅτι τοῦτο συμμερίζεται τὴν ἐπιμόνωσ προβαλλομένην ἐν προκειμένῳ θέσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Ἀποτελεσματικὴ, ἐπίσης, διὰ τὴν ἀνάπτυσιν τῆς παραγωγῆς εἶναι βέβαιον, ὅτι θὰ ἀποδειχθῇ ἡ διάθεσις εἰς τοὺς ἰδιωτικοὺς φορεῖς τῆς οἰκονομίας ἐπαρκῶν κεφαλαίων ὑπὸ εὐνοϊκοὺς διὰ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας ὅρους, φυσιολογικοὺς ὅρους, φυσιολογικοὺς ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει διεθνῶν κριτηρίων. Ἡ ἐξασφάλισις εἰς τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον καὶ τὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν ὄρων ἀναλόγων πρὸς τοὺς κρατοῦντας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν συνιστᾷ ἀποφασιστικὸν κίνητρον διὰ τὴν διενέργειαν ἐπενδύσεων, δεδομένου, ὅτι ἐνισχύει τὴν, ἐκ ποικίλων λόγων μειωμένην, διεθνή ἀνταγωνιστικότητα τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Ἡ δημοσιονομικὴ ἐξυγιάνισις, ἡ σταθερότης τῶν τιμῶν καὶ ἡ ἱκανοποιητικὴ διαμόρφωσις τῶν ἐξωτερικῶν λογαριασμῶν ἀποτελοῦν γαιωθέντα ἐπιτεύγματα τῶν τελευταίων ἐτῶν. Χάρις εἰς ταῦτα παρέχονται σήμερον αἱ δυνατότητες νὰ ἀφιερωθῇ ἡ δραστηριότης τοῦ Κράτους πρωτίστως εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἐπίσης δημιουργοῦνται τὰ περιθώρια διὰ τὴν λήψιν ἐλευθεριωτέρας στάσεως ἔναντι τῶν οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, ἰδίως ὅταν αὐταὶ ἐντάσσωνται εἰς τὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως. Σήμερον δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι τὸ κέντρον βάρους τῆς οἰκονομικῆς προσπαθείας τοῦ ἔθνους ἐν τῷ συνόλῳ του μετεποτίσθη ὀριστικῶς. Ἀντὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ παρελθόντος, ὅπως ἀποκατασταθῇ ἡ — ὑπὸ τὴν εὐρείαν ἔνοιαν τοῦ ὅρου — νομισματικὴ ὀμαλότης, προέχει ἤδη ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἀπασχολήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας ὑπὸ ὅρους τείνοντας νὰ ἐξισωθοῦν πρὸς τοὺς κρατοῦντας εἰς τὰς βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Δύσεως. Ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦτο θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν αἱ σημειωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1959 πρόοδοι τῆς οἰκονομίας.

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1959

Ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἡ δραστηριότης τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ὑπῆρξε καὶ πάλιν ἠϋξημένη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1959. Ἡ ἐγχώριος παραγωγή ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν διεμορφώθη ἐν τῷ συνόλῳ της εἰς ἐπίπεδον ἀρκούντως ὑψηλότερον ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους. Τὴν ἐπιτευχθεῖ-

σαν πρόδοον άπεικονίζει ή εξέλιξις του έθνικου εισοδήματος. Τοϋτο, εις δραχμάς τρέχούσας άγοραστικής δυνάμεως, παρουσίασε, συμφώνως προς τὰ γνωσθέντα προσωρινά δεδομένα του 'Υπουργείου Συντονισμού, αύξησιν υπερβάσαν έλαφρώς ποσοστόν 3% έναντι του 1958. Δεδομένου, ότι τὸ μέσον έτήσιον επίπεδον τών τιμών παρουσίασεν έλαχίστην μεταβολήν κατά τὰ δύο τελευταία έτη, ή άνωτέρω αύξησις του έθνικου εισοδήματος ανταποκρίνεται, κατά μεγίστην προσέγγισιν, εις αύξησιν τής έγχωρίου παραγωγής και τών πραγματικών εισοδημάτων.

Εις τὸ σημεῖον τοϋτο οφείλομεν νά εξάρωμεν τὸ γεγονός, ότι επί τέσσαρα ήδη συνολικά έτη αἱ τιμαὶ παρουσιάζουν σταθερότητα εις έλαχίστας μόνον χώρας άπαντωμένην. Είναι χαρακτηριστική τής άποκατασταθείσης όμαλότητος εις τὰ νομισματικά μας πράγματα ή διαμόρφωσις τών μέσων έτήσιων χονδρικών τιμών κατά τὸ 1959 εις επίπεδον έλαφρώς χαμηλότερον ἔναντι του 1956. 'Η σημασία του έπιτευγματος ιδιαιτέρως έκτιμάται υπό τής Τραπεζής, διότι ή διατήρησις τής έσωτερικής άξίας του έθνικου νομίσματος είναι μία από τὰς βασικάς προϋποθέσεις διά τήν άσκησιν του πιστωτικού λειτουργήματος υπό όμαλάς συνθήκας.

'Αλλά και γενικώτερον, ή έδραίωσις τής σταθερότητος του νομίσματος προσπορίζει εις τήν έθνικην οικονομίαν όφέλη μη δυνάμενα νά παραγνωρισθούν. Συμβάλλει εις τήν βαθμιαίαν έξουδετέρωσιν έξων άποκτηθεισών υπό τὸ προηγηθέν μακρόν καθεστὸς τών πληθωρικών πιέσεων. Σήμερον είναι πλέον άναμφισβήτητον ότι τὸ κοινόν, υπό τήν ιδιότητά του τόσον του παραγωγου όσον και του καταναλωτου άπέβαλεν όριστικώς τήν δικαιολογημένην ίσως άλλοτε, συνεπεία τής συνεχούς ύποτιμήσεως τής δραχμής, φοβίαν από τήν όποιαν κατείχετο. 'Η συμπεριφορά τών ατόμων κατά τήν δαπάνην τών εισοδημάτων των έπαυσε νά προσδιορίζεται από τήν νοοτροπίαν τής εξασφαλίσεως των δι' ύλικών αγαθών, ίνα άποφευχθῆ ό κίνδυνος νά έξανεμισθούν ταϋτα.

Βεβαίως, εις τήν παγίωσιν τής γενικωτέρας έμπιστοσύνης του κοινου συνετέλεσεν έπίσης ή έπιδεικνυόμενη συνέπεια εις τήν άκολουθουμένην οικονομικήν πολιτικήν και ή άποφυγή τής δια νόμοθετικών και διοικητικών μέτρων άνατροπής τών πλαισίων, έντός τών όποιων έκδηλοῦται ή ιδιωτική οικονομική δραστηριότης. 'Η από έτών ήδη έκλείμασα τακτική τής αἰφνιδίας αύξήσεως τών φορολογικών έπιβαρύνσεων, ως και ή πιστή προσήλωσις εις τήν άρχήν του έλευθερου έφοδιασμου τής χώρας δι' εισαγομένων αγαθών ευρύτερου λαϊκου ένδιαφέροντος, ύπήρξαν παράγοντες έπηρεάσαντες ευνοϊκώς τήν ψυχολογίαν του κοινου. 'Απηλλάγη, δηλαδή, πλέον τὸ κοινόν από τὸ αίσθημα τής άνασφαλείας, τὸ όποιον ύπεδαύλιζεν ή ρευστότης και συνεχής μεταβολή τών πλαισίων έντός τών όποιων έκινείτο.

'Υπό τὰς ίκανοποιητικάς αϋτάς συνθήκας, αἴτινες φαίνεται, ότι έχουν ήδη συνειδητοποιηθῆ ευρύτερον και έκτιμηθῆ υπό τής πλειονότητος τών οικονομικῶς δρώντων ατόμων, έξεδηλώθη ή δραστηριότης τούτων κατά τὸ παρελθόν έτος.

'Η αύξησις του έγχωριου προϊόντος δέν ύπήρξεν, άσφαλώς, έντυπωσιακή. Οά πρέπει όμως νά ληφθούν υπ' όψιν ώρισμένοι εξέλιξεις, αἱ όποιαί έσημειώθησαν εις τούς έπί μέρους κλάδους και άπετέλεσαν προσδιοριστικούς παράγοντας τής διαμορφώσεως τών εισοδημάτων και τής ζητήσεως κατά τὸ 1959. 'Ως κυριώτεροι άναφέρονται αἱ άκόλουθοι:

'Η άγροτική παραγωγή παρέμεινε και πάλιν σχεδόν στάσιμος. Τὰ εισοδήματα τών άγροτῶν παρουσίασαν περιωρισμένην μόνον αύξησιν ύπολειφθεΐσαν ποσοστου 2%. Δεδομένης τής σημασίας τήν όποιαν έχει τὸ ύψος τής ζητήσεως τών άγροτῶν εις τήν διαμόρφωσιν τής δραστηριότητος τών λοιπών κλάδων τής οικονομίας, δέν είναι περιεργον, ότι ή σχετική στασιμότης του κατά κεφαλήν εισοδήματος τής υπαίθρου επί δύο κατά σειράν έτη έπέδρασεν άνασχετικώς επί του ρυθμου τής ελληνικής οικονομίας.

'Εάν όμως δέν έπραγματοποιήθη νέον άλμα εις τήν εξέλιξιν του άγροτικού προϊόντος, πάντως έπετεύχθη ή πλήρης σχεδόν διάθεσις τής συντελεσθείσης παραγωγής. Τοϋτο δέ, παρ' όλον ότι ή ζήτησις τής άλλοδαπής δέν ύπήρξε ζωηρά, όπως άποδεικνύει ή κάμφσις τών έξαγωγών και ή μείωσις τών έξαγωγικών τιμών έν τῷ συνόλω των. 'Η άπορρόφησις τών εις χείρας τών παραγωγών προϊόντων, και μάλιστα εις τιμάς έλαφρώς ίσως βελτιω-

μένες έναντι του προηγούμενου έτους, ως και η συνέχιση της άφθονου πιστοδοτήσεως της ύπαιθρου, τόσον διά βραχυπροθέσμων όσον, και ιδίως, διά μεσοπροθέσμων χορηγήσεων, επέτρεψαν ώστε η ζήτηση του άγροτικού τομέως να διατηρηθή εις έπαρκώς ικανοποιητικόν ύψος.

Κατά την έναρξιν του 1959 η έγχώριος βιομηχανία, εις τινα έκτασιν δέ και τὸ εισαγωγικὸν έμπόριον επίεζοντο από άποθέματα σχηματισθέντα κατά τὸ 1958, ως είχομεν τὴν εύκαιρίαν να αναπτύξωμεν εις τὴν "Εκθεσιν του παρελθόντος έτους. Ἦτο λοιπὸν φυσικὸν ἢ δραστηριότης τῶν δύο αὐτῶν κλάδων τῆς οίκονομίας, δηλαδὴ τῆς βιομηχανίας και του εισαγωγικοῦ έμπορίου ιδίως δὲ του πρώτου, να παρουσιάσῃ σημεῖα άνασχέςσεως κατὰ τὸ 1959, ώστε να καταστῆ δυνατὴ ἢ ρευστοποιήσις τῶν συσσωρευθέντων άποθεμάτων.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ πρέπει να άναγνωρισθῆ, ὅτι ώρισμένα μέτρα ληφθέντα κατὰ τὸ παρελθὸν έτος, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῷ σκοπῷ άνασχέςσεως τῶν εισαγωγῶν έμπορευμάτων ὁμοειδῶν πρὸς τὰ παραγόμενα ὑπὸ τῶν διερχομένων δυσχερείας έπιχειρήσεων, ἔδοθήσαν ταύτας εις τὴν προσπάθειάν των, ὅπως άπαλλαγῶν τῶν άποθεμάτων των. Ἐξ άλλου, ἢ Ἐθνικὴ Τράπεζα επέδειξε τὴν δέουσαν κατανόησιν και συμπαραεστάθῃ, ώστε να άντιμετωπισθῶν τὰ δημιουργηθέντα προβλήματα και να άμβλυνοθῶν αἱ προκύψασαι διά τὰς έπιχειρήσεις Ἰδυσκολία.

Οὕτω, ἢ παραγωγὴ τῆς γεωργίας και τῆς βιομηχανίας παρουσίασε κατὰ τὸ 1959 τὴν αὐτὴν περίπτω ἐξέλιξιν, με άποτέλεσμα να άποφευχθῆ ἢ ἐκδηλωθεῖσα κατὰ τὸ 1958 τὴν άνωμαλία, ὅτε ἢ προσφορὰ έγχωρίων βιομηχανικῶν προϊόντων άπεδείχθη μὴ σύμμετρος πρὸς τὴν ζήτησιν τῆς ύπαιθρου.

Ὁ ρόλος τῶν επενδύσεων.

Ἀποφασιστικῶς συνέβαλεν εις τὴν διαμόρφωσιν ικανοποιητικοῦ επιπέδου οίκονομικῆς δραστηριότητος και εις τὴν περαιτέρω αὐξησιν τῶν εισοδημάτων κατὰ τὸ 1959 ἢ προώθησις με έντεινόμενον ρυθμὸν του προγράμματος τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων. Οὕτω, διά τῶν έργων τῶν έκτελουμένων εις συνεχῶς εύρυτέρων έκτασιν ὑπὸ του Κράτους καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ έλεγχομένων Ὁργανισμῶν επιτυγχάνεται ὁ έμπλουτισμὸς τῆς ἔθνικῆς οίκονομίας εις πρόσθετον πάγιον κεφάλαιον, τόσον αναγκαῖον διά τὴν βαθμιαίαν μετάβασιν εις νέας εις μόρφὰ παραγωγῆς αγαθῶν και ὑπηρεσιῶν. Ἐπὶ πλῆον ὁμοσ επιτυγχάνεται και ἢ άμεσος ενίσχυσις τῆς άπασχολήσεως και τῶν εισοδημάτων, ώστε να έξουδετερωθῶν, κατὰ τὸ δυνητικόν, αἱ έπιδράσεις παροδικῶν συντελεστῶν άνασχέςσεως τῆς οίκονομικῆς δραστηριότητος. Εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν προγραμματιζομένων ὑπὸ του Δημοσίου έργων, και συνεπῶς εις τὴν πλήρωσιν τῶν επιδιωκομένων διά τῆς έκτελέσεώς των μακροχρονίων σκοπῶν εις τὸν τομέα τῆς άναπτύξεως, θὰ πρέπει να μνημονευθῆ ἢ συμμετοχὴ τῶν έμπορικῶν Τραπεζῶν και ἰδιαίτερως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Εἶναι, πράγματι, γνωστὸν, ὅτι κατὰ τὸ 1959 διά τῶν ἀναληφθέντων ὑπὸ τῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν εντόκων γραμματίων κατέστη δυνατὴ ἢ χρηματοδότησις τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων κατὰ ποσοστὸν 32% περίπτω του συνόλου των.

Εἰς τὸν τομέα τῶν ἰδιωτικῶν επενδύσεων ἰδιαίτερως έντυπωσιακὴ ὑπῆρξεν ἢ αὐξησις τῆς ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν χωρητικότητος του έμπορικοῦ στόλου. Ἡ άκολουθουμένη μετὰ συνεπειάς πολιτικῆς προσελκύσεως εις τὰ ἑλληνικά νηολόγια τῶν πλοίων ἑλληνικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὸ ξένην σημαίαν είχεν ἤδη από ἑτῶν άποφέρει καρπούς. Με τὴν συνδρομὴν ὁμοσ έννοικῶν έξωγενῶν παραγόντων ὁ ρυθμὸς επαναπαρισμοῦ του πολυτιμου τούτου κεφαλαίου επεταχύνθη οὐσιωδῶς κατὰ τὸ 1959. Ἀποτέλεσμα τούτου ἦτο ἢ χωρητικότης τῆς ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν έμπορικῆς ναυτιλίας να αὐξηθῆ από 1,9 εκατ. τόνους κατὰ τὸ 1958 εις 3,3 εκατ. τόνους κατὰ τὸ τέλος 1959 και εις 3,8 εκατ. τόνους κατὰ τὸ τέλος Μαρτίου τρέχοντος έτους.

Πέραν ὁμοσ τῆς αὐξήσεως τῆς χωρητικότητος του ἑλληνικοῦ έμπορικοῦ στόλου ἰδιαίτερως άξιοσημείωτος ὑπῆρξεν ἢ άρξραμένη εγκατάστασις εις τὴν χώραν τῶν ναυτιλιακῶν

ἐπιχειρήσεων. Τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ἀποβῆ βαθμιαίως ἡ Ἑλλάς ναυτιλιακὸν κέντρον διεθνούς προβολῆς θὰ ἀπετέλει ἐπίτευγμα εὐρύτερων εὐνοϊκῶν ἐπιπτώσεων διὰ τὸ σύνολον τῆς οἰκονομίας. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, διαβλέπουσα τὸν ἐθνικόν, πράγματι, ρόλον, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ ὁ ἐφοπλιστικὸς κόσμος εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐξεδήλωσε ποικιλοτρόπως τὸ ζῶηρον ἐνδιαφέρον τῆς διὰ τὴν παροχὴν πάσης διευκολύνσεως εἰς τὸν τομέα τῆς ναυτιλίας καὶ τὴν προώθησιν τῆς ναυτιλιακῆς πίστεως. Ἀποδείξιν τοῦτου παρέχουν ἡ ἴδρυσις εἰδικοῦ ναυτιλιακοῦ Καταστήματος ἐν Πειραιεὶ καὶ Ἐποικιοκαταστήματος εἰς τὰς γνωστὰς διὰ τὴν ναυτιλιακὴν των παραδόσιν Οἰνούσας, ὡς καὶ ἄλλαι ἀνακοινωθείσαι ἤδη εἰς τὸν ναυτιλιακὸν κόσμον ἐνέργειαι.

Ἡ διαμόρφωσις τῶν ἐξωτερικῶν λογαριασμῶν.

Σημαντικὴ βελτίωσις ἐσημειώθη κατὰ τὸ 1959 εἰς τὸ συνολικὸν ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. Τὰ εἰς χρυσὸν καὶ μετατρέψιμα νομίσματα διαθέσιμα κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1959 ἠξήθησαν κατὰ 46 ἑκατ. δολ. ἔναντι τοῦ 1958. Ἡδη, μὴ περιλαμβανόμενων τῶν μεταφερθέντων εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον 15 ἑκατ. δολλαρίων, τὸ ἀπόθεμα ἀνέρχεται εἰς 208 ἑκατ. δολάρια. Τὸ ἐπίπεδον τοῦτο εἶναι τὸ ὑψηλότερον ἐπιτευχθὲν μεταπολεμικῶς.

Ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ ἄλλειμμα κατὰ τὸ 1959 περιορίσθη εἰς 3 ἑκατ. δολλ. μόνον, δηλαδὴ οὐσιαστικῶς ἐξουδετερώθη. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἰς τὸ πρὸ βοηθείας ἰσοζύγιον ἐπετεύχθη παρὰ τὴν σημαντικὴν ὑποχώρησιν τῶν ἐξαγωγῶν ἔναντι τοῦ 1958 κατὰ 30 ἑκατ. δολλ. ἢ 12%.

Τὴν ἀπώλειαν συναλλαγματος, ἐκ τῆς μειώσεως τῶν ἐξαγωγῶν, ὑπερεκάλυψεν ἡ μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ περιορισθῇ κατὰ πλεόν τῶν 6 ἑκατ. δολλ. τὸ ἄλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Ἡ κάμψις τῶν εἰσαγωγῶν ἐξεδηλώθη τόσον εἰς τὰς συναλλαγματικὰς πληρωμάς, μειωθείσας κατὰ 35 ἑκατ. δολλ. περίπου ἢ 7%, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ἐκτελωνισθέντων ἐμπορευμάτων πλὴν πλοίων, περιορισθεῖσας κατὰ 50 ἑκατ. δολλ. καὶ πλεόν ἢ 9% περίπου. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ ὕψος ὄλων τῶν γενικῶν κατηγοριῶν εἰσαγωγῶν, τόσον τῆς συναλλαγματικῆς, ὅσον καὶ τῆς τελωνειακῆς στατιστικῆς, ἦτο κατὰ τὸ 1959 κατώτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958, παρ' ὅλον ὅτι τὸ μέσον ἐπίπεδον τῶν διεθνῶν τιμῶν παρέμεινε σταθερὸν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη.

Ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις, καὶ δεδομένης τῆς ἔστω καὶ περιορισμένης αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1959, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συναχθῇ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ροπὴ τοῦ κοινοῦ πρὸς εἰσαγωγὰς ὑπέστη πλεόν ὀρισμένην κάμψιν. Ἡ διαπίστωσις αὕτη, ἡ ὁποία ἐνισχύει τὴν προβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἄποψιν, ὅτι γενικῶς ὑπεχώρησεν ἡ ροπὴ πρὸς κατανάλωσιν, θὰ πρέπει σοβαρῶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν χάραξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ εἰδικώτερον τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, δεδομένου, ὅτι παρέχει διευρυνόμενα περιθώρια ἐνισχύσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Τὸ ἐπίπεδον τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας.

Ἡ αὐξησης τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος συνετέλεσε κατὰ 950 ἑκατ. δρχ. εἰς τὴν αὐξησην τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1959. Ἡ συνολικὴ αὐξησης τῆς τελευταίας ἀνήλθε μεταξὺ 31ης Δεκεμβρίου 1958 καὶ 1959 εἰς 1164 ἑκατ. δραχμῶν.

Μοναδικὸς παράγων ἀσκήσας κατὰ τὸ 1959 μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων ὑπῆρξεν ὁ πιστωτικὸς τομεύς. Ἡ συμβολὴ του πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἀνελθοῦσα εἰς 1195 ἑκατ. δραχμ., ὑπῆρξεν ἐπαρκῆς διὰ νὰ ἐξουδετερωθῶν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου οἱ λοιποὶ, πλὴν τῆς μεταβολῆς τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος, συντελεστοὶ τῆς αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ἰδιαιτέρως συνέβαλεν εἰς τὴν συστολὴν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἡ αὐξησης τῶν πάσης φύσεως καταθέσεων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Αὕτη ἀνήλθεν εἰς 962 ἑκατ. δρχ., θὰ

πρέπει δὲ νὰ ἀποδοθῇ κυρίως εἰς τὴν γνωστὴν ἀδυναμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθησαν αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι, νὰ ἀξιοποιήσουν πλήρως τὰς συγκεντρωθείσας εἰς αὐτὰς ἐντὸς τοῦ 1959 καταθέσεις.

ΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1959

Ἡ Γενικὴ ἰδιαιτέρας διὰ μὲν ὁρμῶσις τῶν καταθέσεων.

Ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῶν καταθέσεων συνεχίζεται μὲ ταχύτερον μάλιστα τελευταίως ρυθμόν. Ὡς ἰδιαιτέρως ηὐξήθησαν αἱ ἰδιωτικαὶ καταθέσεις, αἱ ὁποῖαι ἔφθασαν πὰ 13,7 δισεκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959 ἔναντι 10 δισεκ. περίπου κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον τοῦ 1958, σημειώσασαι, οὕτω, αὐξησὶν κατὰ 36% περίπου. Αἱ καταθέσεις ταμιευτηρίου παρουσίασαν καὶ ἄλλοτε πάλιν τὴν μεγαλύτεραν αὐξησιν, ἤτοι 48%, κατὰ τὸ ὑπὸ ἀνασκόπησιν ἔτος, ἐνῶ αἱ καταθέσεις ὅμως καὶ προθεσμίας ηὐξήθησαν κατὰ 19% καὶ 15% ἀντιστοίχως. Αὐξησὶν ἐπίσης, εἰς μικροτέραν ὁμῶς κλίμακα, ἐνεφάνισαν καὶ αἱ καταθέσεις τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν.

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μειώσεως τοῦ ποσοστοῦ ἀνόδου τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη, ἡ ἀνωτέρω αὐξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων πρέπει ν' ἀποδοθῇ κυρίως εἰς τὴν στροφὴν μεγαλύτερου ἢ ἄλλοτε τμήματος τῶν προσωπικῶν δισθεσίμων εἰσοδημάτων πρὸς ἀποταμίευσιν παρὰ Τραπεζίας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ ἰδιαγραφείσα ἀνωτέρω ἐξέλιξις τῶν καταθέσεων εἰς δραχμὰς ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ συνθήκας σταθερῶς ὑποβιβαζομένων ἐπιτοκίων. Ἐν τούτοις, τὸ ἐπίπεδον τούτων παραμένει ὑψηλότερον ὅσον τοῦ προπολεμικοῦ, ὅσον καὶ τοῦ διεθνούς, δεδομένου, ὅτι εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν αἱ καταθέσεις τριμήνου προεξοφίσεως ἀπολαύουν ἐπιτοκίου 2½% ἕως 3% ἔναντι τοῦ καταβαλλομένου παρ' ἡμῖν ἐπιτοκίου 5½% διὰ τὰς καταθέσεις ταμιευτηρίου.

Ἡ οὐσιώδης ἰσχυρὸς τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν καταθέσεων προθεσμίας κατὰ τὸ 1959 ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν διαφορικῶν ἐπιτοκίων ἔναντι τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου. Τὸ ἐπιτόκιον, πὸ καθορισθὲν διὰ τὰς καταθέσεις προθεσμίας εἶναι πιθανόν, ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν στροφὴν κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε θὰ κατετίθεντο εἰς τὸν λογαριασμὸς τῆς κατηγορίας ταύτης, εἰς ἀξίαν τῆς κεφαλαγοράς, αἱ ἀποδόσεις τῶν ὁποίων διαμορφοῦνται σήμερον εἰς τινὰς περιπτώσεις εἰς ἀσυμβιβάστως ὑψηλὰ ἐπίπεδα.

Εἰς τὴν γενικὴν ἀνέλιξιν τῶν καταθέσεων καὶ διὰ τῶν ἰδιωτικῶν, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν της κατὰ τὸ 1959. Αἱ προσπάθειαι αὐτῆς ἀπέβλεψαν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος καὶ τὴν προέλκυσιν ὀλοῦν ἐν ἑνὶ κύκλῳ καταθετῶν. Εἰδικωτέρα ἀνάλυσις τῶν παρ' αὐτῇ ἰδιωτικῶν καταθέσεων καὶ μάλιστα διὰ τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου κατ' ἐπαγγελματικὰς ὁμάδας καταθετῶν καὶ κλάδους καταθέσεων δεῖκνυε, ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθέσεων ηὐξήθη κατὰ 65.000 περίπου ἢ 44%. Δύναται δὲ νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ προσέλκυσις νέων καταθετῶν ἐπραγματοποιήθη κυρίως μεταξὺ τῶν προσώπων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν συναλλάσσονται συνήθως, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των, μετὰ τῶν Τραπεζῶν.

Συνεχίζουσα καὶ ἐντείνουσα ὀλοῦν τὰς προσπάθειάς της εἰς τὸν τομέα τῶν ἀποταμιεύσεων ἐν γένει, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀκολουθεῖ τὴν παλαιὰν παράδοσίν της χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἠδυνήθη καὶ δύναται νὰ συντελέσῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν γενικωτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἰδίως ἐστράφη πρὸς τοὺς ναυτιλλομένους, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων ἄλλοτε, διαθέτει ἐιδικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἐιδικευμένα καταστήματα. Αἱ προσπάθειαι τῆς Τραπεζῆς συνετέλεσαν ἤδη εἰς τὴν παρ' αὐτῇ δημιουργίαν 8.500 περίπου λογαριασμῶν ναυτιλλομένων, ἐξ ὧν ἕνω τῶν 2.000 ἠνοίχθησαν ἐντὸς τοῦ 1959, μὲ συνολικὰς καταθέσεις 133 ἑκα-

τομυρίων δραχμών περίπου κατά τὸ τέλος τοῦ 1959. Πρέπει νὰ σημειωθῇ δέ, ὅτι τὸ ἀντιστοιχοῦν συναλλάγμα, εἰσαχθὲν εἰς τὴν Χώραν, ἐνίσχυσε τὰ συναλλαγματικά αὐτῆς ἀποθέματα.

Περαιτέρω, αἱ ἰδία πρωτοβουλίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ μετὰ τὴν πολῦτιμον συμπαράστασιν τοῦ παρ' αὐτῆ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Γνωμοδοτικῆ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν Ἀποταμιεύσεων καθιερωθεῖσαι νέαι ἐιδικαὶ κατηγορίαι καταθέσεων τοῦ Ταμειυτηρίου Νεότητος καὶ μετ' Ἀσφαλείας Ζωῆς καὶ Ἀτυχημάτων ἐνεφάνισαν λίαν ἱκανοποιητικὴν ἐξέλιξιν.

Ἡ ἰδία μὲν ὁ ρω σ ἰ ς τ ῆ ς π ἰ ς τ ο δ ο τ ῆ σ ε ω ς .

Ἡ ἐδραιωμένη ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν παρέχει εἰς αὐτὴν τὰ μέσα, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ προωθήσῃ τὰς δημιουργικὰς πρωτοβουλίαις εἰς ὄλους τοὺς τομείους τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συνέχισε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν δραστηριότητά της εἰς τὸν πιστωτικὸν τομέα.

Ἡ κατὰ τὸ 1959 σταθερὰ καὶ μετὰ ἔντονον μάλιστα ρυθμὸν πραγματοποιηθεῖσα αὐξήσις τῶν καταθέσεων εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς δὲν ἀντεσταθμίσθη, ὡς γνωστόν, ὑπὸ ἀναλόγου διαθέσεως πιστώσεων. Ἡ διαφοροποίησις τῆς ἐξελίξεως εἰς τὰς καταθέσεις καὶ τὰς πιστώσεις τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, ἤρχισε νὰ διαφαίνεται κυρίως ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1958, ὅτε παρετηρήθη χαλάρωσις εἰς τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα τῆς βιομηχανίας καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ χαλαρότης αὕτη συνεχίσθη καὶ μέχρι τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ 1959, ὅποτε ἐπανήρχισε νὰ κινήται μετὰ ἔντονον ρυθμὸν ἡ βιομηχανία, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον λόγω τῶν ἐποχικῶν ὑψηλῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν. Οὕτως, ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον 1959 ἀναζωογόνησις τῶν συναλλαγῶν προέκλεισε καὶ τὴν διευρύνσιν τῆς πιστοδοτήσεως, ὥστε ἐν τέλει τοῦ ἔτους τὰ ὑπόλοιπα ταύτης νὰ ὑπερβοῦν συνολικῶς κατὰ 11,8 τὰ τῆς ἀντιστοίχου περιόδου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ἀπὸ τὸν μέσον κυρίως τοῦ παρελθόντος ἔτους, κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, αἱ Νομισματικαὶ Ἀρχαὶ προέβησαν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὀρίων χρηματοδοτήσεως καὶ τὴν βαθμιαίαν ἄρσιν ὀρισμένων πιστωτικῶν περιορισμῶν. Δεδομένου, ὅτι τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν κυρίως ἀπὸ τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ ἔτους, δὲν εἶναι εὐχερῆς ἡ ἰσκριθὴς ἐκτίμησις τῆς ἐπιδράσεώς των ἐπὶ τοῦ ὅψους τῆς πιστοδοτήσεως. Γεγονὸς παραμένει, πάντως, ὅτι τὰς κυριωτέρας αὐξήσεις, μετὰξὺ τῶν κατὰ τὸ τέλος 1958 καὶ 1959 χρεωστικῶν υπολοίπων, ἐνεφάνισαν τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον μετὰ 18% καὶ ἡ βιοτεχνία μετὰ 31%, ἐνῶ ἡ αὐξήσις τῶν πρὸς τὴν βιομηχανίαν πιστώσεων μὲν ἠδὲ ἐξῆλθε τὸ 5%, αἱ δὲ πιστώσεις πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον ἐμειώθησαν κατὰ 20% καὶ αἱ πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον ἐπίσης, ἐσημείωσαν ἐλαφρὰν κῆμψιν, συνεπιὰ τῆς γενικωτέρας μειώσεως τοῦ κύκλου ἐργασιῶν των.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἤρξησε καὶ πάλιν τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς της εἰς τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν χορηγουμένων πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ 66% κατὰ τὸ τέλος 1958 εἰς 67% κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1959. Ἐπίσης, ἠξήθη τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς τῶν βιομηχανικῶν πιστώσεων εἰς τὸ σύνολον τῶν χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς, ἐιδικώτερον δὲ εἶναι ἀξιοσημείωτος ἡ αὐξήσις τῶν διὰ παγίας βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις δανείων, τῶν ὁποίων τὸ ὑπόλοιπον ὑπερετριπλασιάσθη ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἀνελθὸν ἀπὸ 111 ἑκατομμύρια δραχμῶν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1958, εἰς 444 ἑκατομμύρια δραχμῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τοῦ 1959. Σχετικῶς μικρά, ἀντιθέτως, ὑπῆρξεν ἡ αὐξήσις τῶν υπολοίπων χρηματοδοτήσεων διὰ προεξοφλήσεως γραμματίων καὶ διὰ κεφάλαια κινήσεως. Εἰς τὸ σύνολον τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προσφέρει ἤδη τὸ 69% τῶν κεφαλαίων ἔναντι 67% ἐν τέλει τοῦ 1958.

Εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους ἡ ἐξέλιξις τῶν παρὰ τῆ ἡμετέρας Τραπεζῆς χρεωστικῶν υπολοίπων συμβαδίζει μετὰ τὴν γενικωτέραν δραστηριότητα τούτων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ἡ ἀνάγκη ἀναθεώρησης ὠρισμένων θέσεων.

Ἐκ τῆς γενομένης ἐπισκοπῆσεως διεπιστώθη ὅτι, παρὰ τὴν διεύρυνσιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας πέραν τῆς ἀνταποκρινομένης εἰς τὴν αὐξησιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, τὸ ἐπίπεδον τῶν τιμῶν δὲν διεταράχθη. Ἐπίσης, ἐκάμφθησαν αἱ εἰσαγωγαὶ καὶ ὁ ἀντιθησαυρισμὸς χρυσῶν λιρῶν προσέλαθεν ἑκτασιν. Ἐξ ἄλλου, ἡ περιωρισμένη πρὸδος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος δὲν ἠμπόδισε τὴν ἐντυπωσιακὴν, πράγματι, ἄνοδον τῶν καταθέσεων.

Κατὰ τὴν ὑποστηριχθεῖσαν ἤδη ἄποψιν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, αἱ σημειωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις εἰς τὸν νομισματικὸν καὶ συναλλαγματικὸν τομέα, δὲν ἦσαν μόνον οἱ καρποὶ ἐπιτυχῶς ἀσκηθείσης ἀπὸ ἐτῶν πολιτικῆς εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Αὗται ἐνισχύθησαν ἀπὸ τὴν ἐντονώτερον ἐκδηλωθεῖσαν κάμψιν τῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωσιν καὶ εἰσαγωγάς. Δύναται, συνεπῶς, νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ σταθερότης τοῦ νομίσματος προσέλαθεν ὀργανικὸν χαρακτῆρα, ὁ ὁποῖος τὴν κατέστησε μονιμωτέραν.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραγνωρίζηται, ὅτι, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, ἐσημειώθη τοιαῖα τις ἀνάσχεσις τοῦ ρυθμοῦ πρὸδου τῆς οἰκονομίας. Οὕτω, ἡ διαμορφωθείσα κατάστασις εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγνωρισθῆ γενικώτερον. Ἐπιβάλλεται δὲ νὰ κατανοηθοῦν αἱ προκαλούμεναι ἐπιπτώσεις, ὥστε νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα χωρὶς προκαταλήψεις. Ἡ μεταβολὴ τῶν ὑφισταμένων ἐκάστοτε συνθηκῶν εἶναι συνήθης εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν. Ἀπαραίτητον εἶναι ἡ ἀκολουθουμένη πολιτικὴ νὰ διακρίνηται ἀπὸ ἐπαρκῆ ἐλαστικότητα, ὥστε, ἀπηλλαγμένη ἐνεδαφικῶν ἰσογματισμῶν, νὰ προσαρμόζηται ἀναλόγως, ἀξιοποιοῦσα ἐκάστοτε τὰς εὐνοϊκὰς ἐξελίξεις ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ συνόλου, ἀντὶ νὰ ἐξουδετερώη ταύτας ἑλλείπει ἀποφασιστικότητος ἢ συνεπιεῖα ἀδικαιολογητῶν δισταγμῶν.

Ἀπαραίτητος ὁρος διατηρήσεως τῆς ὁμαλότητος εἰς τὰ οἰκονομικὰ πράγματα καί, ταυτοχρόνως, πραγματοποιήσεως τῶν βασικῶν σκοπῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, εἶναι ἡ ἀναζητήσις λύσεως τῶν ἀναφυομένων ἐκάστοτε προβλημάτων ἐπιτρεπούσης τὸν συγκεκρισασμὸν ἀμέσων καὶ ἀπωτέρων ἐπιδιώξεων. Δυσκόλως δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ πηραμερισμὸς τῶν προβλημάτων εἶναι ἡ καλύτερα μέθοδος.

Συσσωρεύσεις ἀδρανῶν καταθέσεων καὶ πιστωτικοὶ περιορισμοί.

Κατὰ τὸ 1959 ἡ συνολικὴ χρησιμοποίησις πιστωτικῶν μέσων, προερχομένων ἐξ ὄλων τῶν ὑφισταμένων ὀργανισμῶν, ὑπελείφη σημαντικώτατα τῶν συγκεντρωθεισῶν καταθέσεων. Δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος ἡ ὑπόμνησις ὠρισμένων ἀριθμῶν: ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ἐκ πάσης πηγῆς ἠύξθη κατὰ 2,6 δισεκατ. δρχ., ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 752 ἑκατ. ἐχορηγήθησαν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Ἐξ ἄλλου, αἱ νέαι εἰς δραχμὰς καταθέσεις αἱ διαχευεθεῖσαι ἔντος τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς τὸ σύνολον τῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν ἀνῆλθον εἰς 3,6 δισεκ. ἰδρχ., ἐκ τῶν ὁποίων 2,8 δισεκ. ἰδρχ., περιῆλθον εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς.

Τοιαύτη ἐξέλιξις διὰ πρώτην φορὰν ἐσημειώθη μεταπολεμικῶς, ἦτο δὲ ἀσφαλῶς τὸ περισσότερον χαρακτηριστικὸν γεγονός τοῦ παρελθόντος ἔτους. Εἰς οἰκονομίαν τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς πρὸδου ὑπέστη ἐπὶ δύο συναπτὰ ἔτη κάμψιν καὶ ἦτις ἐπιδιώκει τὴν ταχύτεραν ἀνάπτυξιν τῆς, πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι ἡ παρατεινομένη ἀδρανοποίησις τῶν καταθέσεων εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς, ἀποτελεῖ ἀπαράδεκτον ἀνωμαλίαν καὶ συνιστᾷ πρόβλημα πρὸς ἐπίλυσιν.

Θὰ πρέπει νὰ τεθῆ τὸ ἐρώτημα, διατί ἐξεδηλώθη καὶ συνεχίζεται διευρυνομένη ἡ διάστασις μεταξὺ προσφοράς καὶ χρησιμοποίησεως πιστωτικῶν μέσων. Ὡς ἤδη ἐτονίσσαμεν,

έπαρκείς ένδειξεις άποδεικνύουν τήν αύξηση τής ροπής πρὸς άποταμίευσην καὶ πρὸς κά-
τάθεσιν εἰς τοὺς πιστωτικoὺς ὀργανισμοὺς καὶ τήν ὕψαρξιν τάσεως διαμορφώσεως αὐτῆς
εἰς περισσότερον φυσιολογικὰ ἐπίπεδα. Ἀντιθέτως, ἀξία λόγου χαλάρωσις τῶν πιστω-
τικῶν περιορισμῶν, δὲν εἶναι ἀσφαλῶς δυνατὸν νὰ ληχθῆ ὅτι ἐπραγματοποιήθη.

Οἱ διατηρούμενοι πιστωτικοὶ περιορισμοί, ὡς γνωστὸν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποκλείουν τε-
λειῶς ὠρισμένης συναλλαγᾶς ἀπὸ τὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν, ἀφ' ἑτέρου δέ, καθορί-
ζουσι τὸ ποσοστὸν χρηματοδοτήσεως συναλλαγῶν πολλῶν κλάδων ἰδραστηριότητος, ἐντὸς
ἀνωτάτων ὁρίων. Ἡ ἐμμονὴ εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν περιορισμῶν θέτει, συνεπῶς, φραγμοὺς
εἰς τὰς εὐκαιρίας τοποθετήσεως τῶν διαθεσίμων τῶν Τραπεζῶν. Παρεμποδίζει ὁμως ἐπί-
σης τὴν δραστηριοποίησιν τῆς οἰκονομίας μέσω τῆς ἀναπτύξεως ἐργασιῶν προσελκυσ-
σῶν τὸ ἐπιχειρηματικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἐξυπηρετουσῶν ζωτικὰς πολλὰκις ἀνάγκας τοῦ εὐ-
ρυτέρου κοινοῦ.

Εἰς τὸ παρελθόν, ποικίλοι λόγοι προεβάλλοντο διὰ τὴν διατήρησιν πιστωτικῶν περι-
ορισμῶν. Ὑπεστηρίζετο κυρίως ἡ σκοπιμότης ἐξασφαλίσεως πιστωτικῶν μέσων εἰς κλάδους
καὶ συναλλαγὰς κοινωνικοοικονομικῆς προτεραιότητος καὶ ἡ ἀνάγκη ἐξουδετερώσεως τῶν
ἄλλοθεν πολλὰκις προερχομένων πληθωρικῶν πιέσεων.

Σήμερον, αἱ πιστωτικαὶ ἀνάγκαι προτεραιότητος ἱκανοποιοῦνται ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ
μὴ ἀπαιτῆται πλέον ἢ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἐπιβολὴ περιορισμῶν εἰς τὰς λοιπὰς χορηγή-
σεις. Ὡς γνωστὸν, τὰ ἐπιβληθέντα ὑπὸ τῶν Νομισματικῶν Ἀρχῶν ποσοστὰ τῶν καταθέ-
σεων, τὰ δεσμευόμενα διὰ τὴν χορηγήσιν μεσομακροπροθέσμων δανείων εἰς τὰς παραγω-
γικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ διὰ τὴν ἀπορρόφησιν ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου, ἂν καὶ
ἠυξήθησαν ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ καθορισμοῦ των, ὑπερεκαλύφθησαν. Διὰ προσφάτου δὲ ρυθμί-
σεως αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι χρηματοδοτοῦν, ἐμμέσως διὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀκό-
μη καὶ τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν.

Ἐξ ἄλλου πληθωρικὰ πιέσεις ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ἀρθοῦν διὰ πιστωτικῶν περιορι-
σμῶν δὲν ἐκδηλοῦνται. Ἡ ἀκολουθουμένη τακτικὴ λαμβάνει, συνεπῶς, τὴν μορφήν ἀσκή-
σεως προληπτικοῦ ἀντιπληθωρισμοῦ, ἵδεν εἶναι δὲ ἄσχετος πρὸς τὴν χαλάρωσιν τῆς οἰκο-
νομικῆς ἰδραστηριότητος. Ὅπωςδῆποτε, ὁμως, ἵδεν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ συνέχισις τῆς
τακτικῆς τοῦ μειωτικοῦ ἐπηρεασμοῦ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας εἰς θάρος τῆς ἐκληρω-
σεως τῆς λειτουργίας τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Διεπιστώθη, πράγματι, ὅτι τὴν αύξησην
τῆς κυκλοφορίας προκαλοῦν οἱ λοιποί, πλὴν τοῦ πιστωτικοῦ, τομεῖς, χάρις ὁμως εἰς τὴν
διατήρησιν τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν αἱ Νομισματικαὶ Ἀρχαὶ ἐξασφαλίζουν τὴν μερι-
κὴν ἐξουδετερώσιν τῆς διὰ τῆς ἀδρανοποιήσεως τῶν καταθέσεων πῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν.

Ἡ σκοπιμότης καταργήσεως πιστωτικῶν περιορισμῶν
καὶ ἄρσεως ἐλέγχων.

Κατόπιν τῶν ἐκτεθέντων ἀνωτέρω, θεμελιούται πλήρως ἡ ἄποψις μας, ὅτι ἤρθησαν
οἱ ἄλλοτε προβαλλόμενοι λόγοι διατηρήσεως περιορισμῶν εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς πιστώσεως.
Ἄλλα καὶ τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ ἄρσις τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν θὰ ὠδήγει εἰς πιστω-
τικὸν πληθωρισμὸν καὶ εἰς διόγκωσιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ὅτι θὰ ἐμειοῦντο τὰ διοχτευό-
μενα εἰς τὸ Ἄγμόσιον, μέσω τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, κεφάλαια, ἵδεν νομίζομεν, ὅτι εἶ-
ναι βάσιμον.

Συμφῶνως πρὸς πληθυνομένης ένδειξεις, ἐκδηλοῦται ἀπὸ τινος κάμφις τῶν ἐπὶ πι-
στώσει πωλήσεων μεταξὺ τῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων, ἐπιβραχυνομένων τῶν παρεχομέ-
νων προθεσιμῶν, ὥστε καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, νὰ σημειοῦται ἐξυγίανσις τῶν πι-
στωτικῶν συνθηκῶν. Οὐδὲλως, συνεπῶς, προκύπτει, ὅτι μεταβολὴ τῶν νομισματικῶν κανό-
νων, θὰ ὠδήγει εἰς τὴν ἐκδήλωσιν πιστωτικοῦ πληθωρισμοῦ.

Ἐξ ἄλλου, κατόπιν τῆς ἀναφερθείσης κάμφσεως τῆς ροπῆς πρὸς εἰσαγωγὰς, δὲν εὐ-
σταθεῖ ἡ ἄποψις, ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ αὐξηθοῦν ἀσυμμέτρως πρὸς τὴν
ἀνέλιξιν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος. Ἀπὸ ἐπιχειρηματικῆς δὲ πλευρᾶς δὲν ἐλπίομεν, ποῖον
συμφέρον θὰ εἶχεν ὁ ἐπιχειρηματίας ἐν γένει νὰ δημιουργῆ ὑπὸ καθεστῶς νομισματικῆς

καί συναλλαγματικής σταθερότητας, ἀποθέματα μὴ ἀνταποκρινόμενα εἰς τὴν ὑπάρχουσαν σήμερον ἀπορροφητικότητα τῆς ἀγορᾶς. Ἄλλωστε, οὐδὲν πρὸς προσασίαν τῆς ἐγγυώρου βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀπὸ τὸν ἀνταγωνισμόν τῶν ξένων ὀμειδῶν προΐοντων. Εἰδικώτερον, ὡς πρὸς τὰ εἶδη πολυτελείας, αἱ φόβοι ὅτι διὰ τῆς ἄρσεως τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν, θὰ ἐνεθαρρύνοντο ἐμμέσως αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν, εἶναι ὑπερβολικοί. Τὰ εἶδη ταῦτα δὲν ἀντιπροσωπεύουν εἰμὴ μικρὸν ποσοστὸν μόνον τοῦ συνόλου τῆς καταναλώσεως, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἢ συγκράτησις τῶν εἰσαγωγῶν αὐτῶν, ἴδεν νὰ ἐπιδιώκῃται δι' ἄλλων ἀμέσων μεθόδων καὶ ἔχι διὰ πιστωτικῶν χειρισμῶν, τῶν ὁποίων ἢ ἀποτελεσματικότης εἰς τὴν συγκριμένην ταύτην περίπτωσιν εἶναι ἀμφίβηλος.

Τέλος, δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν εὐρυτέρα διάθεσις πιστώσεων εἰς τὸν τομέα τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ἔχι μόνον δὲν θὰ μειώσῃ, ἀλλὰ τούναντίον θὰ τινύσῃ τὰ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ ἀποταμιεύματος συγκεντρουμένα παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς διαθέσιμα, μέρος τῶν ὁποίων προώρισται νὰ διατεθῆ εἰς τὰς Δημοσίας Ἐπενδύσεις. Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἶναι ἐτοιμὴ καὶ πρόθυμος, ὡς ἀπέδειξε διὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς εἰς τὸν Ὄργανισμόν Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως, ὅπως χρηματοδοτήσῃ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν μεγάλους Ὄργανισμοὺς κοινωφελούς χαρακτῆρος (ὡς ἡ ΔΕΗ, ὁ ΟΤΕ, τὸ Ταμεῖον Μονίμων Ὁδῶν καὶ Ὁδοστρωμάτων κ.λ.π.), λαμβάνουσα τὰς ἀπαιτούμενας ἐξασφαλίσεις καὶ ἐντός τῶν ὁρίων τῶν τιθεμένων ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν παρ' αὐτῇ καταθέσεων, ὥστε νὰ συμβάλῃ θετικῶς εἰς τὴν ταχύτεραν προαρμοποίησιν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας.

Ἐπὶ τὰς διαμορφωθείσας παρ' ἡμῖν ἀπὸ τινος συνθήκας, ἢ λήψις μέτρων δυναμένων, ἐνδεχομένως, νὰ τείνουν εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ζητήσεως, ὡς εἶναι ἡ ἄρσις τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν, ἴδεν εἶναι πλέον δυνατόν νὰ ὑποστηρίζηται σοφάρως, ὅτι θὰ ἀπετέλει κίνδυνον ἀνατροπῆς τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς ὁμαλότητος καὶ, συνεπῶς, ματαιώσεως ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως. Ἀντιθέτως, μάλιστα, ὑποστηρίζομεν ὅτι, τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως. Ἀντιθέτως, μάλιστα, ὑποστηρίζομεν ὅτι, καταλλήλως πειθαρχουμένη, ἢ ἄμεσος ἐνίσχυσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἔχι μόνον δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς μακροχρονίους ἐπιδιώξεις, ἀλλὰ συνιστᾷ προϋπόθεσιν ἐπιτεύξεώς ταν.

Ἐνδείκνυται, ἐπομένως, ἢ θαρραλέα ἀποδέσμευσις ὅλων τῶν δυναμένων νὰ συμβάλουν αὐτοδυνάμως εἰς τὴν πρόδον τῆς οἰκονομίας συντελεστῶν ἀπὸ τοὺς διατηρουμένους ἀνασχετικούς τῆς δραστηριότητός των περιορισμούς. Τοῦτο ἰσχύει, βεβαίως, καὶ μετὰ τὰς προσφάτους ἀποφάσεις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεξητήτο ἢ τὰς προσφάτους ἀποφάσεις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεξητήτο ἢ βελτίωσις τῶν ὄρων ἐνισχύσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδιὰ μεσομακροπροθέσμων κεφαλαίων. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑπεστήριξε ἤδη ὅτι ἡ διέπουσα αὐτὰς νοοτροπία, ὑπῆρξε στενὴ, τόσοσιν ἔναντι τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅσον καὶ ἔναντι τῶν Τραπεζῶν, ἐνῶ ἢ μὴ ἐπέκτασις τῶν νέων ρυθμίσεων, εἰς τὰς λοιπὰς παραγωγικὰς δραστηριότητας ἴδεν εἶναι δικαιολογημένη.

Εἶναι πλέον ἐπιβεβλημένον νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἐπαρκῆς ἐλευθερία κινήσεως, ὥστε νὰ δυναθῶν αὐταὶ νὰ ἀναπτύξουν ὑπεύθυνον δραστηριότητα, ἀναζητήσασιν νὰ ἀξιοποιήσασιν τὰ διαθέσιμα τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ συνόλου τῆς οἰκονομίας, μετὰ τὴν γνώμονα τὰ παραδεδομένα τραπεζικὰ κριτήρια. Τοιαύτη ἐνέργεια θὰ ἀποδείκνυεν, ὅτι αἱ Νομισματικαὶ Ἀρχαὶ ἀντελήφθησαν τὴν ἐπελευθερωτικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν φύσιν τῶν προβλημάτων καὶ τὴν ἀνάγκην ἀναλόγου προσαρμογῆς τῆς ἀκολουθουμένης τακτικῆς.

Ἄς μὴ παραβλέπεται ὅτι τὰ τραπεζικὰ κριτήρια διερροφῶθησαν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ παρ' ἡμῖν κατόπιν μακρὰς ἀσκήσεως τῆς τραπεζικῆς πίσσεως, ἀπεδείχθησαν δὲ ἐπανειλημμένως ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τῶν συναλλαγῶν. Ἄλλωστε, δὲν πρέπει νὰ νομισθῆ ὅτι ἄμεσος συνέπεια τῆς ἄρσεως τῶν περιορισμῶν θὰ ἦτο ἢ ἐκδήλωσις ἀθρόας ζητήσεως πιστώσεων πληρουσῶν τὰς ἀπαιτήσεις τῶν τραπεζικῶν κριτηρίων καὶ ὅτι ἐντεῦθεν θὰ προέκυπτε ταχεῖα ἀπορρόφισις τῶν εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἀδρανούντων διαθεσίμων. Ἡ εὐκηνισία ὁμως, τὴν ὁποία αὕτη θὰ προσέδιδεν εἰς τὰς Τραπεζὰς, ἀφ' ἑνός, καὶ ἢ πεποιθήσις, ἀφ' ἑτέρου, ἦτις θὰ

έδημιουργείτο εις τούς συναλλασσομένους ὅτι θὰ δύνανται ἐφεξῆς νὰ ἱκανοποιούν εὐχερῶς καὶ ἀνὰ πάσαν στιγμήν, τὰς πιστωτικὰς ἴσως ἀνάγκας, μακρὰν γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καὶ περιορισμῶν, πιστεύομεν, ὅτι θὰ συνίσταν νέον κλίμα αἰσιοδοξίας. Ἀποτέλεσμα τούτου θὰ ἦτο ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ὥστε αὕτη νὰ κινηθῆ μετὰ ἡξυμνήν δραστηριότητα.

Ἐκ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν συναλλαγῶν ἀπὸ τούς ἰσχύοντας πιστωτικούς περιορισμούς καὶ ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν Τραπεζῶν ἀπὸ γραφειοκρατικὰς διατυπώσεις καὶ ποικίλους ἐλέγχους, μόνον ὄφελος διὰ τὴν οἰκονομίαν ἰδύναται νὰ προκύψῃ. Ἡ ἱκανοποίησις τῶν αἰτημάτων τούτων, ἄλλωστε, δὲν θὰ ἀπεστέρει τὰς Νομισματικὰς Ἀρχὰς τῶν μέσων συγκρατήσεως ἐνδεχομένης πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πέραν τοῦ πρέποντος μέτρου. Τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα διαθέτει πάντοτε πλεῖστα μέσα, ἵνα εἰς πάσαν στιγμήν περιορίξῃ τὴν ρευστότητα τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ ἐπιβάλῃ τὴν συμμόρφωσιν τῶν πρὸς τὰς κατεθύνσεις τῆς ἐνδεικνυομένης πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Ἡ συνεργασία ἐλληνικῶν καὶ ξένων ἐπιχειρήσεων.

Σήμερον προσφέρονται μέσα διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων. Εἰς τὸ ἔσωτερικὸν διαγράφεται εὐόωτος ἢ προοπτικὴ βαθμιαίας αὐξήσεως τῆς προσφορᾶς ἀποταμιεύσεων, καὶ μάλιστα, ὑπὸ μορφᾶς καὶ ὄρους ἀνταποκρινομένων πρὸς τὰς διαμορφουμένας ἀνάγκας. Ἐξ ἄλλου, τὸ ξένον ἰδιωτικὸν κεφάλαιον καὶ ἡ ἐπιχειρηματικότητα, κατέστησαν περισσότερον εὐκίνητοι, ἐνῶ ἡ διάθεσις τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν πρόδον τῶν καθυστερημένων οἰκονομιῶν, καθιστᾷ ἤδη εὐχερεστέραν τὴν ἐξεύρεσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κρατικῶν καὶ κρατικῶς ἐλεγχομένων κεφαλαίων.

Ἐν πρόβλημα, εἶναι ἡ κινητοποίησις τῶν μέσων αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐξυπηρετηθῶν αἱ τεθεῖσαι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εὐρεῖαι ἐπιδιώξεις τόσον τῆς ἀναπτύξεως νέων παραγωγικῶν κλάδων, ὅσον καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων, τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιανσεῶς τῶν, ὡς καὶ τοῦ ὀργανωτικοῦ καὶ τεχνολογικοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν.

Διὰ νὰ ἀξιοποιηθῶν ὅμως ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ δυνάμενον νὰ κινητοποιηθῆ ἐγχώριον καὶ ξένον κεφάλαιον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιχειρηματικῶν κύκλων, ἐπ' ὀφελείᾳ τῆς προωθήσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀναβαρῆσῃ καὶ νὰ ἐκδηλωθῆ ἐντονώτερον ἡ ἐλληνικὴ ἐπιχειρηματικότητα. Ἐπίσης, αὕτη πρέπει νὰ ἀντιληφθῆ, ὅτι αἱ δημιουργούμεναι συνθήκαι, κατόπιν τῶν ἐκδηλουμένων προθέσεων διὰ τὴν ἑνοποίησην τοῦ εὐρωπαϊκοῦ οἰκονομικοῦ χώρου, παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ προωθηθῆ ἡ ἐκβιομηχανίσις ἐντὸς τῶν νέων πλαισίων καὶ μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ξένων οἰκονομιῶν.

Συμπερασματικῶς εἶναι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων βαθμιαίας ἐντάξεώς της εἰς εὐρύτερους χώρους, θὰ ἀπετέλει ἡ σύνθεσις ἐλληνικῶν καὶ ξένων κεφαλαίων καὶ ἐπιχειρηματικότητος. Δὲν πρέπει νὰ παραδλεπῆται, ὅτι, ἐν ὄψει τῶν πραγματοποιηθέντων ἀνακατατάξεων, ἡ τακτικὴ τῆς συνεργασίας τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς εὐρύτερα διεθνή πλάισια προωθεῖται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁλοῦν καὶ περισσότερον. Ἐπιβάλλεται, συνεπῶς, νὰ κατανοήσων καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπιχειρηματὰι τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς συνεπείας τῶν ἐπερχομένων μεταβολῶν, νὰ ἀναζητοῦν δὲ μᾶλλον, παρὰ νὰ ἀποφεύγουν, τὴν συνεργασίαν μετὰ τούς ἐνδιαφερομένους οἴκους, ὁσάκις οἱ προσφερόμενοι ὁροι εἶναι ἱκανοποιητικοί. Οὕτω, θὰ ἐπιτύχων νὰ ἐξυγιάνων οἰκονομικῶς καὶ νὰ στηρίξων τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν καὶ θὰ δυναθῶν νὰ ἐπωφεληθῶν πάσης εὐκαιρίας ἐμπλουτισμοῦ τῆς τεχνικῆς ἐμπειρίας τῶν, βελτιώσεως τῆς ὀργανωτικότητός τῶν, ἐφαρμογῆς συγχρονισμένων παραγωγικῶν μεθόδων, ὥστε νὰ διευκολυνθῆ ἡ διεξοδισίς τῶν εἰς τὰς ἀπαιτήτικὰς ἀγορὰς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν, καὶ νὰ διευρυνθῆ τὸ πεδῖον δράσεώς τῶν.

Ἐν ὄψει τῶν προβλημάτων, ἢ ὅποια ἀπασχολοῦν τὰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας τῆς Δύσεως, ἡ Ἑλλάς εἶναι δυνατὸν νὰ καταστῆ εἰς πρῶτον στάδιον τὸ κέντρον ἀναπτύξεως τῆς τροφοδοτούσεως ταύτης ἐλαφρᾶς βιομηχανίας, ὡς καὶ τῆς μεταλλουργίας. Πράγματι, εἶναι γνωστὴ ἡ τάσις τῶν ἀνεπτυγμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, νὰ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ

άπλουστερές μορφές μεταποιήσεως και να συγκεντρούν την βιομηχανική των δραστηριότητα εις την παραγωγήν, κυρίως κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, ηλεκτρονικών συσκευών και μηχανών και διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Έξ άλλου, η παρατηρούμενη εις τὰς χώρας ταύτας στενότης εργατικού δυναμικού εὐνοεῖ τὴν ὑπό του ξένου κεφαλαίου και ἐπιχειρηματικότητας ἐγκατάστασιν βιομηχανικῶν μονάδων εις τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει συμφέρον νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς καταστάσεως και νὰ παράσχη τὰς ἀπαιτούμενας διευκολύνσεις διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων, ἰεδομένου ὅτι θὰ δύναται οὕτω νὰ ἀποδλέπη εις τὴν εὐρύτεραν διεθνή ἀγορὰν ἀντὶ τῆς στενῆς ἐγχωρίου μόνου. Τὸ θέμα τῶν ὄρων ἐγκαταστάσεως τῶν ξένων ἐπιχειρήσεων δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπόδιον εις τὴν προσέλκυσιν τοῦ ξένου κεφαλαίου και τῆς ἐπιχειρηματικότητας. Νομίζομεν, ὅτι ἐν προκειμένῳ εἶναι σκόπιμον ἰδιαιτέρως νὰ εὐνοηθοῦν αἱ περιπτώσεις συνεργασίας μετὰ ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑφισταμένων ἢ νεοἰδρυμένων. Ὅσακις δὲ ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς δὲν ἐκδηλοῦται προθυμία συνεργασίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν νέων κλάδων, θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἡ παροχή εις τὰς ἐνδιαφερομένας ξένας ἐπιχειρήσεις ἴσων ὄρων πρὸς τοὺς παρεχομένους εις τὰς ἑλληνικάς, ὥστε νὰ μὴ χάνωνται εὐκαιρία ἐμπλουτισμοῦ τοῦ παραγωγικοῦ κεφαλαίου τῆς Χώρας.

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐκδηλουμένου ὑπὸ ξένων ἐπιχειρήσεων ἐνδεδειγμένου, θὰ πρέπει νὰ ἐνισχυθῆ πᾶσα ἐγχωρία πρωτοβουλία πρὸς ἀνάπτυξιν κλάδων τῆς μεταποιήσεως περιλαμβανομένης και τῆς βαρείας βιομηχανίας.

Β α σ ι κ α ἰ π ρ ο ὕ π ο θ ἔ σ ε ι ς ἰ δ ρ α σ τ η ρ ι ο π ο ἴ ἡ σ ε ω ς τ ῆ ς ἐ π ι χ ε ι ρ ῆ μ α τ ι κ ῆ ς π ρ ω τ ο β ο υ λ ί α ς.

Ἐλέχθη ὅτι παρ' ἡμῖν διαφαίνεται ποιά τις ἐπιφυλακτικότης τῶν ἰδιωτικῶν φορέων εις τὴν ἀνάληψιν ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἡ ἄρσις τῆς ἐπιφυλακτικότητος αὐτῆς και ἡ κινητοποίησις τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας, ἀπέβη σήμερον κεντρικὸν πρόβλημα τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς. Ἀποφασιστικῆς, συνεπῶς, σημασίας εἶναι ἡ δημιουργία προσφόρου κλίματος και ἡ παροχή διεκολούσεων και κινήτρων εις τὸν ἰδιωτικὸν τομέα. Ὅσον δὲ βραχύτερος καθορισθῆ ὁ χρόνος συνδέσεως τῆς ἑλληνικῆς οικονομίας μετὰ τῶν εὐρύτερων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν και ὑπαγωγῆς τῆς εις τὰς ρυθμίσεις τούτων, τόσο γενναϊότερα θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὰ λαμβανόμενα μέτρα.

Ὅτι ἀνάπτυξις χωρὶς ἐκβιομηχάνισιν δὲν νοεῖται ἔχει πλέον γενικῶς ἀναγνωρισθῆ. Ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τῆς πληρεστερᾶς ἀπασχολήσεως και τῆς ταχύτερας αὐξήσεως τῶν εισοδημάτων δύναται, πράγματι, νὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τῆς ἀνδιαρθρώσεως τῆς οικονομίας, εἶναι δὲ ἐπίσης ὁρος διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς εις τὰ πλαίσια τῆς εὐρωπαϊκῆς οικονομίας. Ἀλλὰ εις ἐλευθερὰν οικονομίαν, ἐκβιομηχάνισις χωρὶς τὴν δημιουργίαν ἐλκυστικῶν διὰ τὸ κεφάλαιον και τὴν ἐπιχειρηματικότητα συνθηκῶν, εἶναι δυσχερὲς νὰ ἐπιτευχθῆ. Παρὰ ταῦτα, πολλάκις διαβάλλεται ἡ μελέτη μέτρων στήριξεως και ἐνισχύσεως τῆς ὑφισταμένης βιομηχανίας, ἡ ὁποία ἐν τούτοις ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεως. Τοιαύτη τακτικὴ, δυναμένη νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς δημαγωγικῆ, καθ' ὃ μέτρον ἐπιτυχάνει τὴν ἀναστολήν ἢ τὴν ἀμβλυσιν τῆς ἐκτάσεως τῶν μελετωμένων μέτρων, δὲν ἐξυπηρετεῖ ἀσφαλῶς τὰ γενικώτερα κοινωνικά και οἰκονομικά συμφέροντα, δὲν ἐπυρομεύουσα ἢ καθυστεροῦσα αὐτὴν ταύτην τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως.

Ἐλέχθη, προηγουμένως, ὅτι ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὰς ὑφισταμένας ἐπιχειρήσεις, ὡς και ἀπὸ τὴν προσέλκυσιν ξένων συμφερόντων. Ἀλλὰ ὁ τομεὺς τῆς βιομηχανίας εἶναι παρ' ἡμῖν ἀκόμη περιορισμένος, ὥστε νὰ δυνηθῆ νὰ αὐτοτροφοδοτηθῆ εις ἐπαρκῆ κλίμακα διὰ κεφαλαιῶν και ἐπιχειρηματικότητας, ἐνῶ ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ και πιεστικά προβλήματα ἐξυγιάνσεως, ἐκσυγχρονισμοῦ και ἀναδιοργανώσεως.

Ἐξ ἄλλου, ἡ γενικώτερα ἐθνικὴ σκοπιμότης θέτει ὅρια εις τὴν ἔκτασιν προσελκύσεως ξένων ἐπιχειρήσεων. Ἀναγκάσις, λοιπόν, οἱ νέοι φορεῖς θὰ προέλθουν και ἀπὸ τοὺς λοιποὺς κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος, εἶναι δὲ σκόπιμον νὰ εὐνοηθῆ ἡ μεταπήδησις

των από τούτους εις την βιομηχανίαν. Ἡ ἐξελικτικὴ αὕτη διαδικασία εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἠκολούθησεν εἰς ὅλας τὰς ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας, ἐσημειώθη δὲ καὶ παρ' ἡμῖν. Εἰς σημαντικὴν ἔκτασιν συνέβαλεν ἰδίως τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν δημιουργίαν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Εἶναι ὅμως προφανές, ὅτι αἱ ὑφιστάμεναι ἀπαγορευθεῖσαι χρηματοδοτήσεις περισσοτέρων κατηγοριῶν δραστηριοτήτων μὴ δικαιολογούμεναι ἄλλωστε πλὴν ἐκ γενικωτέρων λόγων, παρακαλύουσι τὴν διοχέτευσιν κεφαλαίων καὶ ἐπιχειρηματικότητος ἀπὸ αὐτὰς εἰς τὴν βιομηχανίαν. Πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἄρσις τῶν διατηρουμένων πιστωτικῶν περιορισμῶν θὰ ἐνίσχυε τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικὴν πρωτοβουλίαν καὶ θὰ ὠδήγει εἰς τὴν ἀντικατάστασιν διὰ τραπεζικῶν κεφαλαίων, χορηγούμενων πάντοτε βάσει ὑγιῶν τραπεζικῶν κριτηρίων, τῶν ἰδίων κεφαλαίων τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ταῦτα, ἀποδεδειγμένα, θὰ κατηυθύνοντο βαθμιαίως καὶ εἰς διευρυνομένην ἔκτασιν πρὸς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις. Αὐτὸν τὸν περιορισμὸν νομίζομεν, ὅτι θὰ ἠκολούθησεν τὰ ἀπελευθερούμενα ἐπιχειρηματικὰ κεφάλαια, διότι ἀσφαλῶς δὲν ἰδυνάμεθα νὰ συμμερισθῶμεν τὴν ὑποστηρικθεῖσαν ἀποψιν ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας θὰ διετίθεντο πρὸς ἐπαύξησησιν τῆς καταναλώσεως ἢ φυγάδουσιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐπιβάλλεται ἀκόμη νὰ ρυθμισθοῦν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου χρονίζοντα θέματα ἀνασχετικὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας καὶ παρεμποδίζοντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μακροπροθέσμου πίστεως. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑπεστήριξε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀνάγκην μείωσης τῶν δαπανῶν ἐγγραφῆς ὑποθήκης ἀναθεωρήσεως τῆς καθορισθείσης προτεραιότητος εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐντεῦθεν ἀπαιτήσεων καὶ κατευθύνσεων καὶ καθιερώσεως ταχύτερας διαδικασίας ἐκτελέσεως.

Θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν ἐπιφυλακτικότητα πρὸς διενέργειαν ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν, συμβάλλει τὸ ὕψος τῶν ἐπιτοκίων τῶν μακροπροθέσμων χορηγήσεων. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐπαναλαμβάνει καὶ πάλιν ὅτι θὰ ἦτο πρόθυμος νὰ περιορίσῃ βαθμιαίως τὸ ὕψος των, ἀρχῆς γενομένης εἰς ἰδιαιτέρως ἐπιωφελεῖς κοινωνικοοικονομικὰς περιπτώσεις. Προϋποθέσεις ὅμως πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ ρύθμισις τοῦ προβλήματος τῆς ἀποδοτικότητός της, ἢ ἐπανεμφάνισις τοῦ ὁποίου δὲν ὀφείλεται εἰς ὑπαιτιότητά της.

Ἄδρανεῖς καταθέσεις καὶ ἀποδοτικότης Τραπεζῶν.

Ἡ συσσώρευσις ἀχρησιμοποίητων καταθέσεων εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἔτινεν νὰ ἀναστειλῇ τὴν συνεχῆ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη βελτίωσιν τῆς ἀποδοτικότητός των. Πράγματι, αἱ προσφερόμεναι δυνατότητες ἀξιοποιήσεως τῶν ἀδρανῶν καταθέσεων, συνιστάμεναι σήμερον κρυφίως εἰς τὴν ἀπόκτησιν ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου πρὸς 5% καὶ εἰς τὴν δανειοδότησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς πρὸς 3%, οὔτε τὴν πλήρη ἀπρρόφνησιν τοῦ πλεονάσματος ἐπιτρέπουσι, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἔσοδα ἐπαρκῆ διὰ τὴν κάλυψιν, τοῦλάχιστον, τοῦ καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν ἐπιτοκίου ἀποφέρουσι, πάντως δὲ ἀποκλείουσι τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων διαχειρίσεως. Αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι οὐδὲως ὠφελήθησαν ἐκ τῶν διωδοχικῶν μειώσεων τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων, δεδομένου ὅτι συγχρόνως περιορίσθησαν τὰ ἐπιτόκια τῶν περισσοτέρων κατηγοριῶν χορηγήσεων. Οὕτω, ἢ διὰ ἀφορὰ μεταξὺ μέσων ἐπιτοκίων καταθέσεων καὶ χορηγήσεων ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ μικρὰ, μὲ ἰδιαιτέρως δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, δεδομένου ὅτι ὁ ὄγκος τῶν τοποθετήσεών της ἀφορᾷ συναλλαγὰς διὰ τὰς ὁποίας ἰσχύουσι προνομιακὰ ἐπιτόκια.

Συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις καὶ τὴν διαμορφωμένην προοπτικὴν, ὕψοναται νὰ λεχθῇ, ὅτι καὶ περαιτέρω μείωσις τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1960 δὲν θὰ ἀνέστειλλε τὴν ροπὴν τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰς τραπεζικὰς καταθέσεις. Θὰ πρέπει ὅμως τὴν φορὰν αὐτήν, νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῶν Τραπεζῶν τὸ δημιουργούμενον περιθώριον, ὥστε νὰ ἀποκτήσουσι τὴν ἄνεσιν ὅπως ἀντιμετωπίσουσι ἀπὸ μακροῦ πιεστικὰ δι' αὐτὰς προβλήματα, ὡς εἶναι ἡ δημιουργία ἐπαρκῶν ἀποθεματικῶν χάριν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ ὅλου πιστωτικοῦ συστήματος καὶ ἡ διενέργεια τῶν ἐπιβαλλομένων κρατήσεων δι' ἐπισημασθεῖς ἀπαιτήσεις.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπανεξετάσεως τοῦ θέματος τοῦ ἐνδεικνυμένου ὕψους τοῦ ἐπιτοκίου τῶν εἰς δημοσίαν ἐγγραφήν ἐκδιδομένων ὑπὸ Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ὁμολογιακῶν δανείων. Εἶναι φανερόν ὅτι ὑψηλὰ ἐπιτόκια μὴ ἀνταπακρινόμενα πλέον πρὸς τὸ διαμορφωθῆν μέσον ἐπίπεδον ἀποδόσεως τῶν ὑφ' οἰανδήποτε ἀσφαλῆ μορφήν ἐπενδυομένων κεφαλαίων, δελεάζουν τὰ σχηματιζόμενα ἀποταμιεύματα καὶ ἀπομακρύνουν αὐτὰ ἀπὸ ἐπενδύσεις περικλειούσας καὶ ἐπιχειρηματικὸν κίνδυνον. Ἀπὸ τὴν κίνησιν τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀξιών πληθύνονται αἱ ἐνδείξεις, ὅτι εὐρυνόμενα κατηγορία ἀποταμιευτῶν εἶναι διατεθειμέναι νὰ δεσμεύουν τὰ διαθέσιμα τῶν διὰ μακροτέρας περιόδους, εἰς ὠρισμένην δὲ ἔκτασιν νὰ ἀναλαμβάνουν κινδύνους. Εἶναι βέβαιοι, ὅτι περαιτέρω μείωσις τοῦ ἐπιτοκίου τῶν καταθέσεων θὰ ἔστρεφε μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀποταμιευτῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ σημειωθῆ, ὅτι εἰς τὴν ὑπαρξιν ἀδρανῶν καταθέσεων συμβάλλει ἡ ὑπὸ ἐτέρων, μὴ εἰδικευμένων εἰς τοῦτο, πιστωτικῶν ὀργανισμῶν διενέργεια τραπεζικῶν ἐργασιῶν τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Ὁ περιορισμὸς τῶν ὀργανισμῶν τούτων εἰς τὰ τίθόμενα ὑπὸ τῶν καταστατικῶν τῶν πλάισια θὰ ἐλάφρυνε τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀδρανῶν κεφαλαίων τῶν, συγχρόνως δὲ θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος εἰς ὁμαλωτέρας συνθήκας λειτουργίας αὐτοῦ.

Ὁ ρόλος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

Τὰ προβλήματα τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων δὲν προκύπτουν σήμερον πλέον ἐκ τῶν συνηθῶν αὐτῆς ταύτης τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ ἐξ ὑφισταμένων κανόνων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς. Τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν διὰ νὰ δραστηριοποιηθῆ ἡ οἰκονομία, συγχρόνως δὲ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ ὁ ρόλος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς τὴν προαπείθειαν τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἐκβιομηχανίσεως.

Μεταξὺ τῶν φορέων, οἱ ὁποῖοι δύναται παρ' ἡμῶν ἀποφασιστικώτερον νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπίτευξιν καιρίων ἐπιδιώξεων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, εἶναι ἀσφαλῶς αἱ ἐμπορικὲς Τράπεζαι. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ἄποψιν, δὲν ἐδόθη μέχρι τοῦδε ἡ δέουσα σημασία εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς, ὡς παράγοντα δυνάμενον νὰ ἀναπτύξῃ δημιουργικὴν πρωτοβουλίαν ἐντός, βεβαίως, τῶν πλαισίων τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Ἐν τούτοις δὲν νομίζομεν ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ παραγνωρίζηται ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον θὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ διαδραματίσουν αὐταί, τόσον εἰς τὴν ἀναξωγόνῃσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τῶν διαφόρων φάσεων τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας, καὶ γενικώτερον εἰς τὴν ὠρίμανσιν βασικῶν προϋποθέσεων προωθήσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εὐρισκόμενα εἰς διαρκῆ ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἰδιωτικῶν φορέων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ χάρις εἰς τὴν πλήρη ἐνημερότητά των ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἐκάστοτε κρατούσας συνθήκας τῆς ἀγορᾶς, αἱ Τράπεζαι εἶναι περισσότερον εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν τὰς διαγραφόμενας προοπτικὰς, συνεπῶς δὲ νὰ σταθμίσουν πραγματικῶς τὰς δυνατότητας ἐπιρραμοῦ τῶν ὑφισταμένων τάσεων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν μακροτέρας πνοῆς ἐπιδιώξεων.

Εἰδικῶς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἡ περιφρούρησις τῶν συμφερόντων τῆς οἰκονομίας ἀπέτελεσεν ἀρχὴν. Τὴν προσήλωσιν τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐγγυῶνται ἡ συσσωρευθεῖσα ἐπὶ 120 ἔτη πείρα καὶ ἡ βαθεῖα γνώσις τῶν ἐκάστοτε κρατουσῶν συνηθῶν.

Εἰς μίαν οἰκονομίαν, ὡς ἡ ἑλληνικὴ, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀνεπτύχθη εἰσέτι ἡ εὐρεία ποικιλία τῶν ὀργάνων ἀσκήσεως τῆς πίστεως καὶ δὲν διεμορφώθησαν πλήρως οἱ πολύπλοκοι μηχανισμοὶ οἱ ἀπαντῶμενοι εἰς τὰ προοδευμένα πιστωτικὰ κέντρα τῆς ἀλλοδαπῆς, αἱ ἐμπορικὲς Τράπεζαι ὀφείλουν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγένετο εἰς ἀντίστοιχα στάδια πιστωτικῆς ἐξελίξεως, νὰ ἀναπληρώσουν τὰς ἐλλείψεις τῆς ἀγορᾶς χρήματος καὶ κεφαλαίων. Ὁ ρόλος τῶν ἐν προκειμένῳ δύναται νὰ ἀποβῆ ἀποφασιστικὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος

οικονομικής ανάπτυξης. Αι έμπορικά Τράπεζαι συνιστοῦν τοὺς δυναμικοὺς φορεῖς πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις, δὲν εἶναι δὲ ὑπερβολὴ νὰ λεχθῆ ὅτι ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν αἰ δυσχέρειαί εἰς τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως ἴσως ἀποδειχθοῦν ἀνυπερβλητοί, πάντως δὲ θὰ σημειωθοῦν ἀδικαιολόγητοι καθυστερήσεις καὶ μονομερῆς πρόοδος τοῦ δημοσίου τομέως.

Εἶναι συνεπῶς ἐνδεδειγμένη ἡ κατανόησις τῶν προβλημάτων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ ἡ ἐνίσχυσις τούτων, ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ κινητοποιήσουν κεφάλαια καὶ ἐπιχειρηματικότητα καὶ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν τὴν ὁποίαν εἶναι ἰδιαίτερος εἰς θέσιν νὰ κατευθύνουν καὶ νὰ καθοδηγοῦν. Βεβαίως, τὸ ἔργον τοῦ Ὁργανισμοῦ Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως θὰ εἶναι πολὺτιμον ἐν προκειμένῳ, εἶναι ὅμως ἐνδεχόμενον νὰ καθυστερήσῃ ἢ ἀσκήσις του. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ ἀπόψεως κεφαλαιοδοτικῆς ἐνίσχυσεως ὁ Ο.Β.Α. προβλέπεται, ὡς γνωστόν, νὰ καλύψῃ ἀποκλειστικῶς τὰς εἰς μετοχικὸν κεφάλαιον ἀνάγκας τῶν μεταποιητικῶν μόνον ἐπιχειρήσεων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ο.Χ.Ο.Α., ἡ σχετικῶς περιορισμένη δραστηριότης τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν, ἰδίως εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανίας, καὶ ἡ ὑπὸ τούτου ἀσκήσις τοῦ ἔργου του κυρίως μέσῳ τῶν Τραπεζῶν δὲν δικαιολογεῖ, νομιζομεν, τὴν διατήρησίν του ὡς ἀνεξαρτήτου ὀργανισμοῦ. Ὅπως δὲ, ἡ καθαρὰ μορφή αὐτοῦ ὡς κρατικοῦ ἰδρύματος δὲν προσιδιάζει εἰς ὀργανισμὸν ἐπιδιώκοντα τὴν προσέλκυσιν τοῦ ξένου ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου καὶ ἐπιχειρηματικότητος καὶ τὴν δραστηριοποίησιν τῆς ἐγχωρίου ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

Ὁρθοτέραν λύσιν θὰ ἀπετέλει, κατὰ τὴν ἀποψίν μας, ἡ συγχώνεσις τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. μετὰ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ἀσκήσασαν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸ παρελθὸν πίστιν καὶ εἰδικευθεῖσαν εἰς ταύτην. Τοιοῦτοτρόπως θὰ ἐξσηφαλίζετο ἡ ἐνότης εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς μακροθέσμου πίστεως καὶ θὰ ἐδημιουργεῖτο ὁ ἐλλείπων σήμερον ἰσχυρὸς φορεὺς, ὅστις θὰ συνεδύαζεν ἐπάρκειαν καταλλήλων κεφαλαίων μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης εἰδικεύσεως. Συγχρόνως θὰ ἐπετυγχάνετο ἐξοικονόμησις εἰς τὰ διαθέσιμα μέσα.

Εἰς τὴν ὅμως περίπτωσιν ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἤθελεν υἱοθετηθῆ, θὰ πρέπει νὰ ἀνατεθοῦν εἰς τὸν Ο.Χ.Ο.Α. εὐθύναι, τὰς ὁποίας οὗτος εἶναι ἰδιαίτερος ἐνδεδειγμένος νὰ ἀναλάβῃ λόγῳ τῆς μορφῆς τῶν κεφαλαίων του. Ἐν πρώτοις, ἐπιβάλλεται νὰ χορηγῆ χαμηλότοκα καὶ μακροπρόθεσμα κεφάλαια εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς, ὥστε νὰ διευκολυνθοῦν αὗται εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς μακροπροθέσμου πίστεως διὰ τῆς συμμεξίσεως τούτων μετὰ τῶν ἰδικῶν των. Δεύτερον, ἐνδείκνυται νὰ ἀναλάβῃ τὴν χρηματοδοτήσιν κοινωνικοοικονομικῶς σκοπιμῶν ἐπενδύσεων, ὡσάκις ἡ παροχὴ ἰδιαίτερος εὐνοϊκῶν ὄρων, ἀπὸ ἀπόψεως διαρκείας καὶ ἐπιτοκίου, ἀποκλείουν πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἀνάμειξιν τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Τρίτον, εἰς τὸν Ο.Χ.Ο.Α. θὰ πρέπει νὰ ἀνατεθῆ ἡ κεφαλαιοδότησις τῶν ἔργων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ μορφή εἶναι κοινωφελῆς μᾶλλον παρὰ οἰκονομική.

Συνεπῶς, εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς καὶ μόνον ἐναπόκειται νὰ ἐπωμισθοῦν τὸ ἔργον τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐπιχειρήσεων γενικῶς εἰς μεσομακροπρόθεσμα δανειακὰ κεφάλαια. Παρὰ τὴν ἀνάγκην ὅμως, καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ Ο.Β.Α., αἱ ἐμπορικὰ Τράπεζαι θὰ πρέπει νὰ δύνανται νὰ συμμετέχουν εἰς τὸ κεφάλαιον ἰδρυομένων ἢ ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων εἰς εὐρύτεραν κλίμακα ἀπὸ ὅ,τι παρέχεται σήμερον εἰς αὐτὰς ἡ εὐχέρεια. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαίτερος διὰ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ἡ ὁποία ἐξυπηρετεῖ τὸ μέγιστον τμήμα τῆς βιομηχανίας, ἰδίως δὲ τὰς ἀξιολογωτέρας ἐπιχειρήσεις. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα θὰ ἤδύνατο τότε νὰ ἀναζητήσῃ προσφόρον φύσεως κεφάλαια εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀρχικῶς καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐν συνεχείᾳ, καθ' ὃ μέτρον δημιουργοῦνται αἱ πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις.

Ἡ ἀποψις, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνδείκνυται αἱ ἐμπορικὰ Τράπεζαι νὰ συμμετέχουν ἐνεργότερον εἰς τὴν ἀνάληψιν ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων καὶ νὰ ἀναμιγνύωνται συστηματικώτερον εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων διὰ κεφαλαίων, δὲν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος παρ' ἡμῖν καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἀναποκρίνεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς διαμορφωθεῖσης καταστάσεως. Ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς καὶ μόνον εἶναι εὐλόγον νὰ προέλθουν, καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον φυσιολογικόν, οἱ ἐξειδικευμένοι ὀργανισμοὶ ἀσκήσεως τῆς μακροπροθέσμου βιομηχανικῆς πίστεως. Τὴν σύστασιν τοιοῦτου

ὀργανισμοῦ ἐπιζητεῖ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, προετοιμαζομένη καταλλήλως πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας ἀποδεικνύει ἡ ἀναφερθεῖσα ἐξέλιξις τῶν πρὸς αὐτὴν δανείων διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις, ἡ πλήρης ἀξιοποίησις τῶν συγκεντρωμένων βάσει τῆς ἀποφάσεως 1004 τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς κεφαλαίων καὶ ἡ ἀνάληψις μέρους τοῦ κεφαλαίου βασικῶν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, συμβληθεῖσα μετὰ τοῦ Ἰνστιτούτου Βιομηχανικοῦ Ὁρθολογισμοῦ τοῦ Πολιτεχνείου τῆς Ζυρίχης, ἐδημιούργησε τὸν οἰκονομοτεχνικὸν μηχανισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐρευνῶνται ἤδη τὰ προβλήματα τῆς βιομηχανίας καὶ αἱ δυνατότητες τὰς ὁποίας παρουσιάζει ἕκαστος κλάδος αὐτῆς καὶ αἱ καθ' ἕκαστον μονάδες. Οὕτως ὀργανουμένη καταλλήλως, θὰ ἐξακολουθῇ ἐνισχύουσα τὰς βιωσίμους ἐπιχειρήσεις, ὥστε νὰ ἀξιοποιηθῇ τὸ σημαντικὸν ἤδη κεφάλαιον τὸ ἐπενδεδυμένον εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ κύρος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ οἱ ἀναπτυσσόμενοι δεσμοὶ τῆς μετὰ τοὺς σοβαρωτέρους πιστωτικὸς ὀργανισμοὺς τῆς ἀλλοδαπῆς, ὡς καὶ ἡ βαθεῖα γνώσις τῶν προβλημάτων τῶν παραγωγικῶν κλάδων καὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων, καθιστοῦν αὐτὴν ἐξόχως κατάλληλον φορέα προσελκύσεως κεφαλαίων καὶ ἐπιχειρηματικότητος, ὡς καὶ συνδέσεως τῶν ξένων ἐπιχειρήσεων μετὰ τῶν ἡμεδαπῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ μακρὰ παράδοσις τῆς ἀγαθῆς συνεργασίας τῆς μετὰ τὸ Κράτος ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν, ὅτι, ἀφιεμένη ἐλευθέρᾳ εἰς τὴν ἀνάληψιν δημιουργικῶν πρωτοβουλιῶν, θέλει ἀκολουθῆσαι τὰς διδομένας εἰς αὐτὴν κατευθύνσεις ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καὶ μετὰ γνώμονα τὰ γενικώτερα συμφέροντα καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.